

Mezinárodní měnový fond předpovídá novým členským zemím EU silný růst. Za čtyři roky by Česko mohlo být bohatší než Itálie

A man in a grey jacket is pushing a shopping cart filled with groceries, including a large white box and a green bag. He is walking in a parking lot with several cars in the background. The scene is captured in a soft, slightly blurred light, possibly during the golden hour.

**DOH
A PŘED**

10 Dohnat a předejnat

14 Leszek Balcerowicz: Oblbnout, zastrašit, koupit

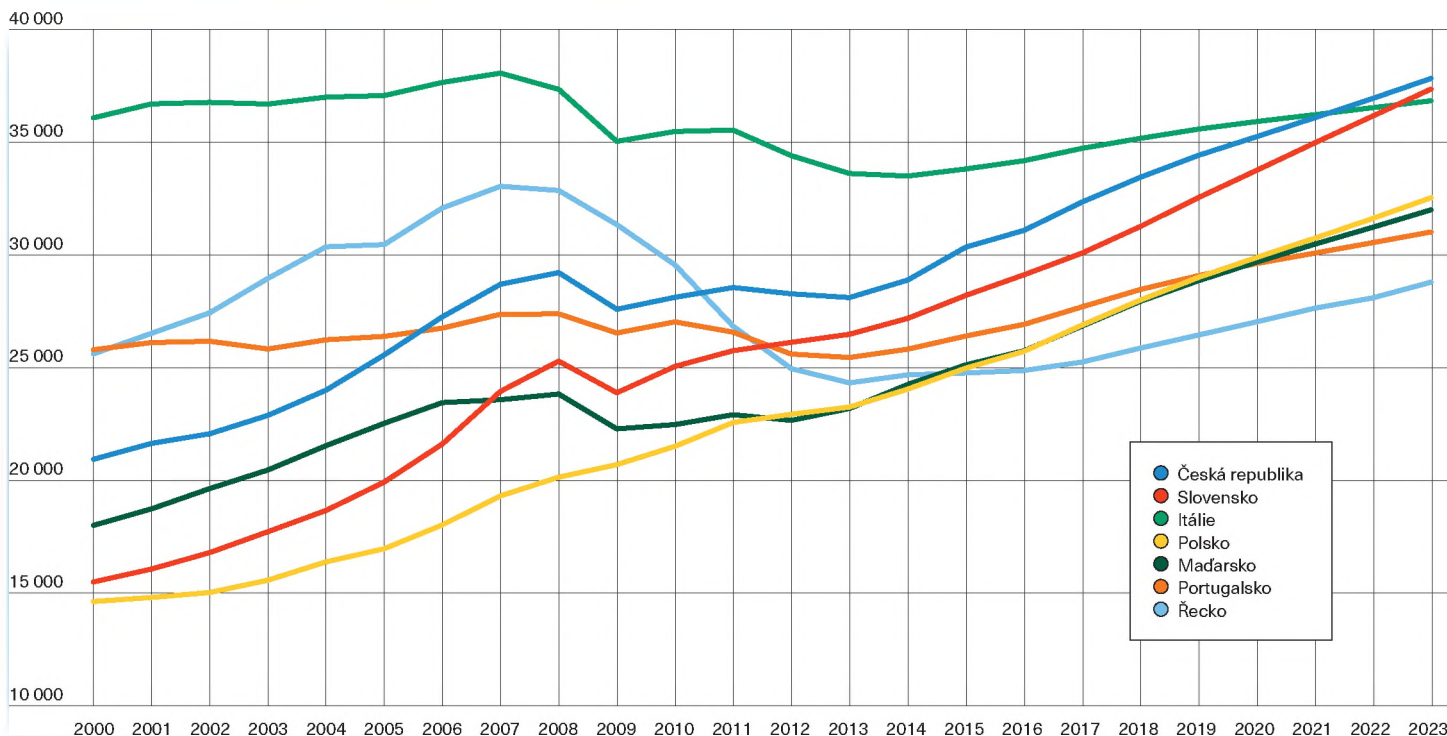
David Tramba
tramba@mf.cz

NAT
EHNAT

Rostoucí střed, stagnující jih

Srovnání zemí střední a jižní Evropy podle HDP na obyvatele (v dolarech, po přepočtu na kupní sílu, ve stálých cenách roku 2011)

ZDROJ: IMF – WORLD ECONOMIC OUTLOOK

Diskuse, kdy doženeme Německo nebo Rakousko, vedeme my Češi často a rádi už od listopadu roku 1989. Po necelých třech desetiletích stále platí, že odstup je velký, i když už ne tak propastný, jako býval po pádu komunistického režimu. Experti Mezinárodního měnového fondu nám nabízejí aspoň malou kompenzaci: za čtyři roky by Česká republika měla překonat ekonomickou úroveň Itálie.

I když není překonat jako překonat. Lepší čísla dosáhneme pouze po přepočtu na kupní sílu obyvatel. Hodnotou hrubého domácího produktu v tržních cenách bude Itálie i nadále Česko převyšovat. Stále totiž platí, že jsme levnou zemí, kde nižší ceny zboží a služeb jsou kompenzovány relativně nízkými příjmy.

Současně přibývají různé alternativní žebříčky ekonomické a sociální vyspělosti zemí světa a v nich Česko Itálii či Španělsko už dávno překonalo. Stále více ekonomů si uvědomuje, že peníze nejsou všechno a že blahobyt souvisí také s mírou zaměstnanosti a sociální (ne)rovností, zadlužením státu či dostupností a kvalitou zdravotní péče. Právě v těchto kategoriích Česko „boduje“ velmi slušně.

Středoevropští tygřici

Mezinárodní měnový fond aktualizovanou várku čísel o makroekonomickém

stavu světa zveřejnil v polovině dubna. Vyberme z ní ekonomický výkon po přepočtu na paritu kupní síly, a to ve stálých cenách roku 2011. Výhodou těchto dat je, že je z nich odfiltrována jak rozdílná výše životních nákladů v různých zemích, tak i cenový růst a kolísání měnových kurzů.

Pro představu si soupeření evropských zemí představme jako běžecský závod na hodně dlouhé trati. Česká republika se pohybuje vpřed nepříliš závratnou rychlostí, ale na překonání několika slab-

Dalším slabým kusem, který dlouhodobě ztrácí, je Itálie. Ekonomický růst se v této jihoevropské zemi po roce 2000 prakticky zastavil a od té doby přešlapuje na místě. Je to tedy snadná kořist pro středoevropské dravce, kteří v posledních letech znovu nabrali tempo. Česko se podle odhadu Mezinárodního měnového fondu dostane před Itálii v roce 2022, Slovensko o rok později.

Navzdory mýtům o prosperitě za První republiky je zapotřebí dodat, že tím vznikne neobvyklá situace. Podle studií ekono-

Jistým překvapením skončil žebříček, který sestavilo a letos v lednu zveřejnilo Světové ekonomické fórum. Česká republika zde figurovala na patnáctém místě, tedy před Francií, Británií i Japonskem.

ších závodníků to stačilo. Konkrétně se nám podařilo v roce 2006 předběhnout Portugalsko, v roce 2011 Řecko a o rok později také Slovensko. Od té doby je Česko oficiálně nejbohatší zemí bývalého socialistického bloku, i když – nutno dodat – Slovinci a Slovinci jsou nám v patách.

mů Paula Bairocha a Anguse Maddisona vykazovalo bývalé Československo lepší čísla než Itálie pouze ve 20. letech. Během 30. let i za éry studené války na tom Italové byli podle jmenovaných badatelů lépe. V roce 1990, kdy vznikl nejvýraznější odstup, měli dvojnásobný reálný příjem než Češi a Slovinci.

Možná 70, možná jen 45

Překonání stagnující Itálie přeče jen k rozpoutání všeobecného veselí v českých kavárnách a hospodách stačit nebude. Hlavní benchmarky úspěchu ve střední Evropě – Německo a Rakousko – si stále udržují odstup. Podle čísel MMF za loňský rok je český ekonomický výkon po zohlednění kupní síly na 70 procentech německé úrovně. Co se týká hrubého domácího produktu v tržních cenách, jsme teprve na 45 procentech.

Je to úspěch i neúspěch, záleží na úhlu pohledu. Například v roce 1995 se Česko nacházelo na 55 procentech tehdejší německé výkonnosti dle kupní síly, v tržních cenách to bylo jen směšných 18 procent. Za necelé čtvrtstoletí se tedy odehrál značný pokrok. Špatná zpráva zní, že o dotahování německé úrovně lze hovořit jen do roku 2008, zatímco v současném desetiletí se poměr téměř nezmenšil.

Je vhodnějším ukazatelem ekonomické síly a vyspělosti zemí parita kupní síly, nebo HDP v tržních cenách? Ani oslovení ekonomové na to nemají jednotný názor. Hlavní ekonom společnosti Deloitte David Marek preferuje první z ukazatelů a poukazuje na přetrvávající rozdíly v cenové hladině. Jeden příklad za všechny: v české restauraci lze pořídit za dvě stovky slušný oběd i s několika půllitry piva nebo jiným nápojem dle libosti. Na západě Evropy můžete s osmi eury jít tak maximálně do McDonaldu nebo k pouličnímu stánku.

Naopak profesor Kolumbijské univerzity Jan Švejnar, v Česku působící v CERGE-EI a think-tanku IDEA, preferuje hodnoty v tržních cenách. „Čím dál víc jsem přesvědčen, ze srovnání v tržních cenách se stává směrodatnějším ukazatelem. Ceny u nás se přibližují cenám ve zbytku Evropy a v mnohých oblastech jsou stejné,“ uvedl Švejnar a upozornil na stále propastný rozdíl v úrovni mezd. Průměr v Německu či Rakousku je proti českému zhruba trojnásobný.

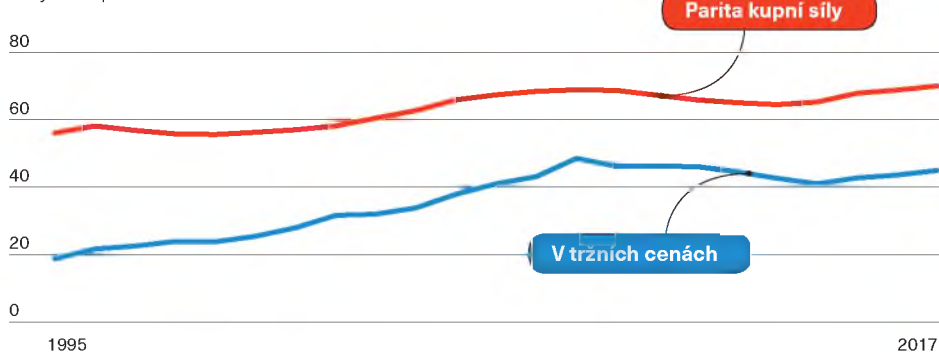
Tajemství úspěchu Litvy

Hlavní slabinou ekonomického výkonu v paritě kupní síly je to, že se jedná vlastně jen o přepočtený údaj o HDP na obyvatele. Ten se vynásobí číslem, které vyjadřuje poměr mezi cenovou hladinou (zpravidla) ve Spojených státech amerických a jiné zemi. Některé výsledky působí ne zcela věrohodně.

Konkrétním případem může být Litva, v jejímž případě uvádí Mezinárodní měnový fond až příliš vysoké hodnoty. Například loni se mělo jednat o více než 32 298 dolarů, což je nejvíc ze tří pobaltských zemí a jen nějakých 700 dolarů pod úroveň Slovenska. Díky svižnému růstu má být Litva za pět let nejbohatší zemí bývalého bloku. Ano, i před Českou republikou.

Srovnání Češi versus Němci

Na jakém procentu německé úrovně se nacházíme

ZDROJ: PŘIPOČET TYDENÍKU EURO NA ZÁKLADĚ DAT MMF

Při vši úctě k expertům MMF, snad každý, kdo pobaltské země osobně navštívil, musí potvrdit, že nejvyšší životní úroveň je v Estonsku. Litva se nachází zhruba na úrovni Lotyšska a Polska. Na ekonomický zázrak to opravdu nevypadá, už jen kvůli faktu, že po vstupu do Evropské unie odešlo 400 tisíc Litevců za prací do západní a severní Evropy.

Vysoké hodnocení ekonomické úrovně Litvy přitom není „specialitou“ měnového fondu, téměř shodná čísla a pořadí zemí uvádí také unijní Eurostat. Také ten řadí Litvu těsně za Slovensko a před Polsko, Maďarsko i Estonsko. Odpověď na otázku, kde příslušníci soudruzi udělali chybu, však neznali ani oslovení čeští ekonomové.

Češi, jste skvělí

Česká republika je, co se týká HDP na obyvatele v tržních cenách i v paritě kupní síly, přibližně čtyřicátou nejbohatší zemí na světě. Ale pokud se podíváme na různé alternativní žebříčky, které pracují i s jinými

ukazateli než jen s množstvím peněz utracených za spotřebu a investice, umísťuje se výrazně lépe.

Jistým překvapením tak skončil žebříček, který sestavilo a letos v lednu zveřejnilo Světové ekonomické fórum (WEF) se sídlem v Ženevě. Česká republika zde figurovala na patnáctém místě, tedy před Francií, Británií i Japonskem. Velmi slušně umístění zaznamenaly i další z nových členů Evropské unie. Slovensko bylo 19., Slovensko hned za ním a Estonsko na pozici 22. Až po něm se v žebříčku objevují Spojené státy americké.

Jak k tomu WEF dospělo? Vedle výše HDP na hlavu do svého hodnocení zahrnulo třeba úroveň zaměstnanosti, délku a kvalitu života, míru chudoby a příjmové nerovnosti a výši veřejného zadlužení. Ještě lépe než WEF nedávno Českou republiku ohodnotili analytici německé pojišťovny Allianz, kteří naši ekonomiku prohlásili za nejstabilnější a nejzdravější v Evropě. (Více k tématu na str. 42.) ●

INZERCE ▼A181000439

VŽDY NĚCO NAVÍC
více výhod

Zdarma Zákaznická karta nabitá slevami

cestování - sport - kultura - wellness - volný čas

www.ppas.cz

800 134 134